

**UCHWAŁA NR 157/VIII/2019
RADY MIASTA PŁOCKA**

z dnia 30 maja 2019 r.

w sprawie przyjęcia "Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Płocka na lata 2019 - 2021".

Na podstawie art. 12 pkt 11, w związku z art. 91 i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511) i art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, ze zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 416, poz. 1076 i poz. 1544 oraz Dz. U. z 2019 r. poz. 730) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie miasta Płocka na lata 2019 - 2021” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Płocka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Płocka

Artur Jaroszewski

Załącznik
do Uchwały Nr 157/VIII/2019 Rady Miasta Płocka
z dnia 30 maja 2019 roku

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA TERENIE MIASTA PŁOCKA
NA LATA 2019 – 2021**

PŁOCK, 2019 ROK

Wstęp

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie miasta Płocka na lata 2019 - 2021 jest kontynuacją Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie miasta Płocka na lata 2016 - 2018, przyjętego uchwałą nr 354/XX/2016 Rady Miasta Płocka z dnia 28 czerwca 2016 roku.

Niezmienione pozostają cele przedstawione w zatwierdzonym dokumencie. Nadrzędnym wyznacznikiem skuteczności działań pozostaje utworzenie zastępczych środowisk rodzinnych dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej wyznaczający ramy działania na okres 3 lat wymaga opisu zadań wszystkich instytucji tworzących system pieczy zastępczej na terenie miasta Płocka. Wyznaczone cele muszą być spójne i dzięki temu pomocne w synchronizacji działań na rzecz dzieci wychowywanych poza rodziną. Dobrze zaplanowany program nie krępuje inwencji twórczej pracowników, ale jednocześnie utrzymuje w ich świadomości hierarchię realizowanych zadań.

Specyfika działań z zakresu organizacji pieczy zastępczej polega, między innymi, na podejmowaniu interwencji w sytuacjach nagłych i nieprzewidywalnych. Dlatego program nie może narzucać procedur usztywnionych i schematycznych. Trzeba znajdować mądrą równowagę między długofalową pomocą i wsparciem, a doraźnym działaniem w przypadku dramatu lub kryzysu. Oba sposoby działania wymagają od pracowników wysokiego profesjonalizmu i szczególnych predyspozycji osobowościowych, tzn. empatii i wrażliwości emocjonalnej, a jednocześnie dużej odporności na stres.

Osoby zwracające się do instytucji o pomoc najczęściej funkcjonują w trudnych warunkach życiowych. Nierzadko godzi to w ich poczucie wartości i odbiera pewność siebie. Program został skonstruowany tak, aby udzielenie pomocy było traktowane jako naturalne wsparcie, które nie świadczy o degradacji klienta, ale pozwala mu odbudować przekonanie o własnych możliwościach samodzielnego funkcjonowania.

1. Podstawa prawna tworzenia i wdrażania programu rozwoju pieczy zastępczej

Obowiązek tworzenia i wdrażania programów na rzecz rozwoju pieczy zastępczej nałożony został na samorząd powiatowy ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zmianami), zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z art. 180 pkt 1 ww. ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Ponieważ niezwykle istotny jest skoordynowany i systematyczny rozwój pieczy zastępczej, konieczne jest określenie limitów nowo powstających rodzinnych form pieczy zastępczej.

2. System pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Obowiązujące przepisy prawne przewidują rozwiązania pozwalające na umieszczenie poza rodziną dziecka wymagającego szczególnej pomocy. Działania w tym kierunku można uruchomić na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, który decyduje o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W ocenie pracowników pomocy społecznej konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną wynika z patologii środowiska, w której żyje dziecko. Choroba alkoholowa, pijaństwo rodziców to najczęściej występujące przyczyny dysfunkcji rodziny tj.: przemoc, dezorganizacja życia rodzinnego, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Zdarza się też, że przyczyną umieszczenia w placówce lub rodzinie zastępczej jest podejrzenie wykorzystywania seksualnego dzieci lub ubóstwo, które należy uznać za przyczynę współtowarzyszącą większości problemów rodziny, powodujących jej opuszczenie przez dziecko. Ubóstwo jest powiązane z długotrwałym bezrobociem obojga rodziców, uzależnieniami oraz niewydolnością wychowawczą. Zdarza się coraz częściej, że w pieczy zastępczej umieszcza się dzieci, których rodzice ze względu na stan zdrowia (często choroba psychiczna) nie mogą osobiście sprawować opieki nad dzieckiem.

Pieczą zastępczą sprawowaną jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Do głównych form rodzinnej pieczy zastępczej należą:

- rodzina zastępcza: spokrewniona, niezawodowa i zawodowa, w tym również zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba będąca wstępnymi (dziadkami) lub rodzeństwem dziecka. Natomiast rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim nie będąca wstępnymi lub rodzeństwem dzieci.

Natomiast instytucjonalna pieczę zastępczą sprawowana jest w formie:

- placówki opiekuńczo - wychowawczej (typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, rodzinnego);
- regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

3. Opis systemu pieczy zastępczej na terenie Płocka funkcjonującego w latach 2016 – 2018

Rodzinna piecza zastępcza

3.1. Rodziny zastępcze

Tabela nr 1. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających w latach 2016 – 2018

Rodzaj rodziny zastępczej	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona	96	127	89	124	90	126
Rodzina zastępcza niezawodowa	28	40	25	37	28	39
Rodzina zastępcza zawodowa	3	7	4	17	4	12
Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	1	2	1	2	1	2
Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	3	11	2	5	2	7
Rodzinny dom dziecka	-	-	-	-	1	10
Razem liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających	131	187	121	185	126	196

W latach 2016-2018 rodziny zastępcze spokrewnione stanowiły największą grupę. Większość rodzin niezawodowych stanowili dalsi krewni dziecka, choć do Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej zgłaszały się osoby obce z zamiarem stanowienia rodzin zastępczych niezawodowych.

W wyniku podejmowanych działań przez Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej pozyskiwano, kwalifikowano i szkolono kandydatów do różnych form rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2016 roku zdiagnozowano i przeszkolono 6 osób, które chciały funkcjonować w roli niezawodowej rodziny zastępczej i 2 osoby, które chciały tworzyć rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinny dom dziecka.

W 2017 roku zdiagnozowano i przeszkolono 1 osobę na niezawodową rodzinę zastępczą, 1 osobę na rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego. Przekwalifikowano i przeszkolono 2 osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej niezawodowej na rodzinę zastępczą zawodową. Ponadto rozszerzono kwalifikację 1 rodzinie zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego do stanowienia rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W 2018 roku zdiagnozowano i przeszkolono 4 osoby do stanowienia niezawodowej rodziny zastępczej i 3 osoby, które chciały utworzyć rodzinę zastępczą niezawodową, zawodową lub zawodową pełniącą funkcję

pogotowia rodzinnego. Ponadto rozszerzono kwalifikację 1 rodzinie zastępczej zawodowej do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Dzięki temu w rodzinach zastępczych zostały umieszczone dzieci z innych form pieczy zastępczej. Nadal jednak istnieje zapotrzebowanie na tworzenie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka dla dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Za duży sukces należy uznać utworzenie w lipcu 2018 roku pierwszego rodzinnego domu dziecka jako formy rodzinnej w miejsce placówki rodzinnej - Rodzinnego Dom Dziecka Nr 2 przy ul. Czwartaków 16 m 23 i 24.

3.2. Przyczyny umieszczenia w rodzinach zastępczych

Tabela nr 2. Liczba dzieci, które zostały umieszczone w rodzinach zastępczych w latach 2016 -2018, według przyczyn umieszczenia w rodzinie zastępczej

Przyczyny umieszczenia w rodzinie zastępczej	Rodzina zastępcza spokrewniona			Rodzina zastępcza niezawodowa			Rodzina zastępcza zawodowa			Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego			Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna			Rodzinny dom dziecka		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Sieroctwo	4	2	1	3	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Półsieroctwo	10	8	9	6	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uzależnienia rodziców od alkoholu	63	69	74	20	20	23	5	10	7	6	1	1	1	1	1	0	0	0
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	11	7	5	3	4	3	1	1	0	1	1	3	0	0	0	0	0	0
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	3	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	8	8	6	2	1	1	1	4	0	1	2	2	0	0	0	0	0	0

Ubóstwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezrobocie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	3	2	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	7	7	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dzieci cudzoziemców	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Małoletnie matki	2	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem liczba dzieci, które zostały umieszczone w rodzinie zastępczej	111	109	108	35	32	35	7	16	7	8	4	6	1	1	1	0	0	0

3.3. Przyczyny opuszczenia rodzin zastępczych

Tabela nr 3. Liczba dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą w latach 2016 – 2018, według przyczyn opuszczenia rodziny zastępczej

Przyczyny opuszczenia rodziny zastępczej	Rodzina zastępcza spokrewniona			Rodzina zastępcza niezawodowa			Rodzina zastępcza zawodowa			Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego			Rodzina zastępcza specjalistyczna			Rodzinny dom dziecka		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Powrót do rodziny naturalnej	2	2	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Adopcja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej	1	1	1	4	1	0	0	3	1	2	5	1	0	0	0	0	0	0
Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Usamodzielnienie (założyły własne gospodarstwo domowe)	4	8	6	2	2	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem liczba dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą	9	11	7	6	3	3	0	3	3	2	8	1	0	0	0	0	0	0

3.4. Pomoc świadczona dla osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego dziecka w wysokości nie niższej niż:

- 694 zł miesięcznie – w przypadku rodziny zastępczej spokrewnionej,
- 1 052 zł miesięcznie - w przypadku rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnego domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje dodatek nie niższy niż 211 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka:

- legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- umieszczonego na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Ponadto rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka można przyznać:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
- świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - jednorazowo,
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki jednorazowo lub okresowo,
- dofinansowanie na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym,
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym,
- konieczność zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych i rodzinnych domach dziecka.

Ponadto ustawodawca oprócz w/w świadczeń i dodatków od 1 kwietnia 2016 roku wprowadził nowy dodatek w formie świadczenia wychowawczego dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, a w przypadku placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego dodatek do zryczałtowanej kwoty w wysokości 500 zł na każde umieszczone dziecko do 18 roku życia. Od września 2018 roku otrzymują również świadczenie na rozpoczęcie roku szkolnego w wysokości 300 zł na dziecko, w ramach rządowego programu Dobry Start.

Z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, z osobą zajmującą się opieką lub wychowaniem w rodzinnym domu dziecka, z rodziną pomocową, z osobą do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinach zawodowych, niezawodowych i rodzinnych domach dziecka podpisywane są umowy cywilno-prawne. Mogą one mieć charakter umowy o pracę bądź umowy o świadczenie usług, do której zastosowanie mają przepisy dotyczące zlecenia. Okres obowiązywania takiej umowy nie może być krótszy niż 4 lata w przypadku tworzenia rodzin zastępczych zawodowych i 5 lat w przypadku rodzinnych domów dziecka. Okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz okres prowadzenia rodzinnego domu dziecka wliczany jest do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych.

Od 1 lipca 2018 roku rodzinie zastępczej zawodowej oraz rodzinnemu domowi dziecka, z tytułu sprawowanej funkcji, przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 3 000 zł brutto miesięcznie i dodatkowo na każde kolejne dziecko powyżej trzeciego po 300 zł brutto.

Tabela nr 4. Wydatki budżetu miasta Płocka poniesione na rodziny zastępcze w latach 2016-2018

Lata	Wydatkowana kwota (wynagrodzenia i świadczenia) w zł
2016	1 939 046
2017	2 040 976
2018	2 207 166
Łącznie	6 187 188

3.5. Pomoc dla usamodzielnianych pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych

Priorytetem w odniesieniu do usamodzielnianych wychowanków jest podejmowanie wszelkich kroków zmierzających do ich życiowego usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

Formy udzielanego wsparcia to:

- praca socjalna,
- pomoc pieniężna z tytułu kontynuowania nauki,
- na usamodzielnienie,
- pomoc na zagospodarowanie,
- pomoc w podjęciu zatrudnienia oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.

W 2016 roku wychowankom, którzy opuścili rodziny zastępcze, udzielono pomocy w następującej formie:

- zasiłku z tytułu kontynuowania nauki – 57 osobom,
- zasiłku na usamodzielnienie – 11 osobom,
- zasiłku na zagospodarowanie – 3 osobom,
- wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 11 osobom.

W 2017 roku wychowankom, którzy opuścili rodziny zastępcze, udzielono pomocy w następującej formie:

- zasiłku z tytułu kontynuowania nauki – 53 osobom,
- zasiłku na usamodzielnienie – 8 osobom,
- zasiłku na zagospodarowanie – 9 osobom,
- wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 5 osobom.

W 2018 roku wychowankom, którzy opuścili rodziny zastępcze, udzielono pomocy w następującej formie:

- zasiłku z tytułu kontynuowania nauki – 41 osobom,
- zasiłku na usamodzielnienie – 2 osobom,
- zasiłku na zagospodarowanie – 2 osobom,
- wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 4 osobom.

Potrzeby w zakresie zabezpieczenia odpowiednich warunków mieszkaniowych realizowano poprzez umożliwienie pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze zamieszkanie w trzech funkcjonujących mieszkaniach chronionych.

Tabela nr 5. Wydatki budżetu miasta Płocka poniesione na pomoc wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze w latach 2016-2018

Lata	Wydatkowana kwota na świadczenia w zł
2016	315 678
2017	276 012
2018	231 870
Łącznie	823 560

Instytucjonalna piecza zastępcza

3.6. Placówki opiekuńczo – wychowawcze

Do zadań własnych powiatu w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej należy prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Zadaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych jest:

- zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajanie jego niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych,
- realizowanie przygotowanego we współpracy z asystentem rodziny planu pomocy dziecku,
- umożliwienie kontaktów dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej,
- podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny,
- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych,
- obejmowanie dziecka działaniami terapeutycznymi,
- zapewnienie korzystania z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

W latach 2016 - 2018 na terenie Płocka funkcjonowały następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze:

1) Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy o łącznej liczbie 53 miejsc, w tym:

- Placówka Interwencyjna przy ul. Mościckiego 27 z 23 miejscami,
- Placówka Socjalizacyjna przy ul. Mościckiego 6 z 30 miejscami;

2) cztery placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego o łącznej liczbie 32 miejsc (po 8 miejsc każda):

- Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 przy ul. Wyspiańskiego 26, który działa od 1997 roku,

- Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 przy ul. Czwartaków 16 m 23-24, który działał od listopada 2002 roku do czerwca 2018 roku,
- Rodzinny Dom Dziecka Nr 3 przy ul. Kalinowej 80, który działa od grudnia 2002 roku,
- Rodzinny Dom Dziecka Nr 4 przy ul. Janówek 3, który działał od października 2013 roku do czerwca 2018 roku.

W ramach deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, z dniem 30 czerwca 2018 roku, za zgodą Wojewody Mazowieckiego, zlikwidowano dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego:

- Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 przy ul. Czwartaków 16 m 23-24 - w mieszkaniach od 1 lipca 2018 roku prowadzony jest rodzinny dom dziecka jako rodzinna forma pieczy zastępczej, dla tych samych dzieci, które przebywały w zlikwidowanej placówce;
- Rodzinny Dom Dziecka Nr 4, w związku z rezygnacją z pracy Dyrektora placówki, dzieci zostały przeniesione do innych form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Płocka (dom był własnością prywatną).

Tabela nr 6. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2018 (bez względu na okres ich przebywania)

Nazwa placówki	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych		
	2016	2017	2018
Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy (Placówka Interwencyjna)	38	33	36
Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy (Placówka Socjalizacyjna)	40	35	41
Rodzinny Dom Dziecka Nr 1	13	9	8
Rodzinny Dom Dziecka Nr 2	8	8	8
Rodzinny Dom Dziecka Nr 3	9	8	8
Rodzinny Dom Dziecka Nr 4	6	8	8
Razem liczba dzieci w przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	114	101	109

W powyższej tabeli można zauważyć spadek liczby dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w roku 2017 w porównaniu z rokiem 2016. W roku 2018 liczba umieszczonych dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej ponownie wzrosła.

Tabela nr 7. Przyczyny umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2018

Przyczyny umieszczenia dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej	Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy Placówka Interwencyjna			Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy Placówka Socjalizacyjna			Placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Uzależnienie rodziców	15	12	10	17	16	20	25	27	24
Przemoc w rodzinie	1	0	0	0	1	0	4	0	0
Niewydolność wychowawcza rodziców	5	14	12	15	12	10	6	5	5
Rozwiązanie rodziny zastępczej	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Sieroctwo	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Półsieroctwo	1	0	0	1	1	1	0	1	0
Inne (długotrwała choroba, dzieci cudzoziemców, itp.)	2	0	0	1	0	1	1	0	1
Razem liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	24	27	22	34	30	33	36	33	30

Główną przyczyną umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej było uzależnienie rodziców i opiekunów, zarówno od alkoholu jak i środków psychoaktywnych oraz niewydolność w sferze wychowawczej. Duża część działań podejmowanych w stosunku do rodziców ukierunkowana była na zrozumienie problemu uzależnienia, który dotyczył ich rodziny i podjęcie działań mających na celu wyjście z kryzysu.

W latach 2016 - 2018 wzrosła liczba dzieci opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą. Największą liczbę opuszczających placówkę opiekuńczo – wychowawczą stanowili wychowankowie uzyskujący pełnoletniość oraz usamodzielniani pełnoletni wychowankowie placówek.

W porównaniu do lat 2013 - 2015 zmalała liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej, umieszczanych w Rodzinnych Domach Dziecka, rodzinach zastępczych oraz przysposabiających.

Liczbę dzieci, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze latach 2016 – 2018, wraz z przyczynami opuszczenia placówki przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Liczba dzieci, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2016-2018, według przyczyn opuszczenia placówki

Przyczyny opuszczenia placówki opiekuńczo-wychowawczej	Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy Placówka Interwencyjna			Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy Placówka Socjalizacyjna			Placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Powrót do rodziny naturalnej	3	0	2	0	0	0	2	0	0
Adopcja	0	0	0	0	0	0	6	0	0
Usamodzielnienie	1	2	3	5	5	11	1	0	3
Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej (Placówka Socjalizacyjna OOW, Rodzinne Domy Dziecka, inne placówki opiekuńczo-wychowawcze)	8	3	6	0	0	0	0	0	4
Umieszczenie w rodzinie zastępczej	0	0	0	1	0	0	1	0	9
Inne (skreślenie po ukończeniu 18 r.ż. podczas przebywania na długotrwałej ucieczce)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem liczba dzieci, które opuściły placówkę opiekuńczo-wychowawczą	12	5	11	6	5	11	10	0	16

3.7. Koszty funkcjonowania placówek opiekuńczo - wychowawczych

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jest zadaniem własnym powiatu. Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące w Płocku są finansowane ze środków własnych budżetu Miasta Płocka.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatkowo ze środków budżetu Państwa dodatek w wysokości 500 zł na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia, w ramach rządowego programu Rodzina 500+. Natomiast dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wszystkich typów, od września 2018 roku, otrzymują również świadczenie na rozpoczęcie roku szkolnego w wysokości 300 zł, w ramach rządowego programu Dobry Start.

Tabela nr 9. Środki finansowe przeznaczone w budżecie Miasta Płocka na funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2018

Nazwa placówki opiekuńczo-wychowawczej	Wydatki na funkcjonowanie w latach w zł		
	2016	2017	2018
Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy w tym dodatek 300 Dobry Start (ze środków budżetu Państwa)	3 130 343,82	3 059 241,37	3 247 783,03 15 600,00
Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w tym: dodatek 500+ z kosztami obsługi dodatek 300 Dobry Start (ze środków budżetu Państwa)	267 783,49 28 712,24	292 657,81 43 707,75	294 161,30 38 705,81 2 400,00
Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 w tym dodatek 500+ z kosztami obsługi (ze środków budżetu Państwa)	281 914,10 29 390,93	304 572,38 42 420,00	*216 059,31 18 180,00
Rodzinny Dom Dziecka Nr 3 w tym: dodatek 500+ z kosztami obsługi dodatek 300 Dobry Start (ze środków budżetu Państwa)	293 336,25 34 844,88	311 043,75 45 163,81	313 626,04 42 420,00 2 100,00
Rodzinny Dom Dziecka Nr 4 w tym dodatek 500+ z kosztami obsługi (ze środków budżetu Państwa)	273 324,77 34 445,35	277 427,02 44 749,44	*183 577,83 24 240,00
Razem	4 246 702,43 zł	4 244 942,33 zł	4 255 207,51 zł

* wydatki do 30 czerwca 2018 roku

3.8. Pomoc dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych

W 2016 roku pomocy w usamodzielnieniu udzielono wychowankom placówek opiekuńczo – wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno - wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz zakładów poprawczych w postaci:

- zasiłku z tytułu kontynuowania nauki – 34 osobom,
- zasiłku na usamodzielnienie – 9 osobom,
- zasiłku na zagospodarowanie - 2 osobom,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych – 4 osobom umożliwiono pobyt w 2 mieszkaniach chronionych,
- wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 9 osobom.

W 2017 roku pomocy w usamodzielnieniu udzielono wychowankom placówek opiekuńczo - wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno - wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz zakładów poprawczych w postaci:

- zasiłku z tytułu kontynuowania nauki – 28 osobom,
- zasiłku na usamodzielnienie – 7 osobom,
- zasiłku na zagospodarowanie - 3 osobom,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych – 2 osobom umożliwiono pobyt w mieszkaniu chronionym,
- wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 4 osobom.

W 2018 roku pomocy w usamodzielnieniu udzielono wychowankom placówek opiekuńczo - wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno - wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz zakładów poprawczych w postaci:

- zasiłku z tytułu kontynuowania nauki – 34 osobom,
- zasiłku na usamodzielnienie – 6 osobom,
- zasiłku na zagospodarowanie - 2 osobom,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych – 7 osobom umożliwiono pobyt w 3 mieszkaniach chronionych,
- wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 20 osobom.

Potrzeby w zakresie zabezpieczenia odpowiednich warunków mieszkaniowych realizowano poprzez umożliwienie pełnoletnim wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze zamieszkanie w trzech funkcjonujących mieszkaniach chronionych.

Tabela nr 10. Wydatki budżetu miasta Płocka poniesione na pomoc wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo -wychowawcze w latach 2016-2018

Lata	Wydatkowana kwota na świadczenia w zł
2016	188 356
2017	164 356
2018	169 828
Łącznie	522 540

4. Realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2016-2018

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę (prezydenta w miastach na prawach powiatu) jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania.

Uchwałą Nr 258/XVII/2011 Rady Miasta Płocka z dnia 29 listopada 2011 roku utworzono Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku, który Zarządzeniem Nr 1242/2011 Prezydenta Miasta Płocka z dnia 23 grudnia 2011 roku został wyznaczony na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy - Miasto Płock.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej pracując na rzecz dzieci, umieszczonych w rodzinach zastępczych i 4 placówkach rodzinnych, prowadził terapię psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną dla dzieci. Ten rodzaj zajęć był bardzo dogodny dla opiekunów dlatego, że pomoc była oferowana zaraz po stwierdzeniu występującego problemu. Rodzice zastępczy i prowadzący placówki rodzinne nie musieli oczekiwać w kolejkach na terminy wyznaczane przez specjalistów. Otrzymywali pomoc szybką i dostosowaną do rytmu zajęć dziecka.

Praca ukierunkowana była również na rzecz dzieci, które przeżywały niepowodzenia w nauce szkolnej. Składało się na to wiele przyczyn, m.in. zaniedbania wyniesione z poprzednich środowisk wychowawczych, a także brak kompetencji aktualnych opiekunów, którzy np. z powodu zaawansowanego wieku lub niskiego poziomu wykształcenia nie są w stanie pomóc dzieciom w nauce.

Praca psychologiczna i pedagogiczna może być skuteczna, gdy przebiega w atmosferze zaufania. Ten warunek jest trudny do uzyskania w sektorze pomocy społecznej. Dzieci, które były porzucone lub zaniedbane przez członków najbliższej rodziny, mają zachwianą potrzebę bezpieczeństwa, sytuacje nowe budzą ich nieufność, a świat osób dorosłych kojarzy się z przewagą odczuwaną jako zagrożenie. Trzeba je nauczyć nowej mapy znaczeń, np. gdy dotąd słowo „policjant” znaczyło tyle co „osoba, przed którą trzeba uciekać” to teraz ma znaczyć: „osoba, przy której nikt nie może cię skrzywdzić”. Podobnie jest ze zmianą pojęcia „pracownik pomocy społecznej”, który dotąd znaczył „ten co cię zabiera od mamy i taty” a ma znaczyć „ten, kto będzie dbał, żebyś czuł się bezpiecznie w miejscu, w którym mieszkasz”.

Przekształcenie systemu pojęć wymaga nowego zrozumienia świata i zbudowania innej hierarchii wartości. Sukces, pomimo że trudny, jest możliwy. Wymaga wytrwałej i konsekwentnej pracy psychologów i pedagogów zatrudnionych w pomocy społecznej. Istotną rolę odgrywają tu koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zajmujący się nowo utworzonymi rodzinami zastępczymi. Ich praca jest związana z odwiedzaniem dzieci oraz opiekunów w miejscu ich zamieszkania. W ten sposób nie tylko mogą lepiej poznać potrzeby podopiecznych, ale także przełamują stereotyp urzędnika kojarzonego z biurem i nieprzychylnym światem formalności. Koordynatorzy mogą realizować swoje zadania tylko na wniosek rodziny, na rzecz której pracują.

Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej mają w swojej biografii traumatyczne przeżycia. Doświadczyły porzucenia lub zaniedbania, ich potrzeby z różnych przyczyn nie były zaspokajane. Zmiana środowiska wyzwała dodatkowy niepokój, nawet jeżeli łączy się z oczekiwaniem poprawy warunków życia.

Działania pracowników pomocy społecznej były zorganizowane tak, aby zminimalizować trudności związane z adaptacją w nowym środowisku wychowawczym. Trzeba dokładnie zdiagnozować predyspozycje i możliwości kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Ustawa określa warunki formalne, które muszą spełnić osoby ubiegające się o utworzenie rodziny zastępczej lub placówki typu rodzinnego. Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej dzięki doświadczeniu i wiedzy psychologów wydawał opinie o posiadaniu

predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Dla Ośrodka priorytetem były wymogi formalne jako punkt wyjścia do pracy diagnostycznej psychologów i pedagogów. Na zlecenie sądu dokonywano analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej. Pracownicy Ośrodka koncentrowali się na dokonaniu oceny motywów, jakimi kierowali się kandydaci do sprawowania opieki zastępczej. Ustalali również ich możliwości wychowawcze i znajomość potrzeb dziecka. Sprawy materialne i bytowe były traktowane jako warunek konieczny lecz niewystarczający do zapewnienia podopiecznym dobrych szans rozwoju.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej traktował jako priorytet udoskonalenie metod diagnostycznych dotyczących oceny kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.

Doświadczenia zgromadzone przez lata funkcjonowania Ośrodka miały wpływ na zwiększenie profesjonalizmu w prowadzeniu szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Dużym atutem jest siedziba Ośrodka w budynku przy ul. gen. F. Kleeberga 3, dzięki której znacznej poprawie uległy warunki lokalowe i można lepiej zaspokajać potrzeby osób funkcjonujących w systemie pieczy zastępczej. Ośrodek obecnie dysponuje pomieszczeniami, w których można organizować spotkania dzieci z ich rodzicami biologicznymi, a także pokojami do pracy terapeutycznej i salą szkoleń. Zwiększa to komfort pracy, a także służy poczuciu podmiotowości osób, którym służy profesjonalną pomocą.

Przygotowany przez pracowników Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku i zatwierdzony przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej autorski program szkolenia kandydatów do pieczy zastępczej pn. „Sowa” umożliwia świadczenie odpłatnych usług na rzecz innych powiatów.

Praca na rzecz dzieci wychowywanych poza rodziną wymaga współdziałania instytucji podległych różnym resortom. Codziennie były kontakty z przedszkolami i szkołami (edukacja), przychodniami i szpitalami (ochrona zdrowia) oraz kuratorami i sędziami (resort sprawiedliwości). Współpraca odbywała się w pełnym zrozumieniu autonomii i niezależności w realizacji wyznaczonych ustawowo zadań.

Istnieje potrzeba ściślejszej obustronnej współpracy sądów i instytucji pomocy społecznej. W tym celu powołana została Rada ds. Rodzicielstwa Zastępczego. W jej skład wchodzi przedstawiciele Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Płocka, rodziny zastępcze zawodowe oraz reprezentanci środowiska kuratorów i sędziów wydziałów rodzinnych. Spotkania odbywały się w siedzibie Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Z doświadczeń pracowników Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej wynika, że nadal brakuje rodzin wspierających dla rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

5. Analiza SWOT

Poniżej dokonano identyfikacji czynników, które mogą wpływać na funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej na terenie Płocka i posegregowano je na cztery kategorie:

1. mocne strony - czynniki wewnętrzne pozytywne, czyli to co stanowi atut, przewagę i zaletę obecnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej;

2. słabe strony - czynniki wewnętrzne negatywne, czyli to co stanowi słabość, barierę, wadę obecnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej;
3. szanse - czynniki zewnętrzne (cechy otoczenia) pozytywne, czyli to co stwarza dla systemu pieczy zastępczej szansę korzystnej zmiany w przyszłości;
4. zagrożenia - czynniki zewnętrzne (cechy otoczenia) negatywne, czyli to co stwarza dla systemu pieczy zastępczej niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej w przyszłości.

Analiza ta ma służyć do wskazania najlepszego rozwiązania i kierunku działań do osiągnięcia zakładanych celów systemu pieczy zastępczej przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron.

Określenie mocnych i słabych stron oraz zdefiniowanie szans i zagrożeń w obszarze pieczy zastępczej w Płocku przedstawia poniższa tabela:

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. doświadczenie, wiedza i kwalifikacje kadry jednostek wpierania rodziny i pieczy zastępczej 2. odpowiednia liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i asystentów rodziny 3. bardzo dobra współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pieczy zastępczej 4. bardzo dobra współpraca z placówkami oświatowymi i służby zdrowia 5. doświadczenie i profesjonalizm w prowadzeniu szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz dobre zaplecze lokalowe Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej 6. autorski program szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego zatwierdzony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 7. szkolenia i zorganizowane grupy wsparcia dla rodzin zastępczych 8. dobrze funkcjonujący system rodzinnej pieczy zastępczej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. niewystarczająca liczba zawodowych rodzin zastępczych 2. niewystarczająca liczba rodzinnych domów dziecka jako alternatywy dla placówek opiekuńczo-wychowawczych 3. brak chętnych do stanowienia pieczy zastępczej dla dzieci o szczególnych potrzebach, np. ADHD, zaburzenia emocjonalne i psychiczne, niepełnosprawność, małoletnie matki z dziećmi 4. brak publicznego specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (terapii rodzin)

<p>9. oferta wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, w tym pomoc w formie mieszkań chronionych</p> <p>10. oferta zapewnienia przez Gminę-Miasto Płock warunków mieszkaniowych kandydatom do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej</p> <p>11. Program Płocka Karta Familijna 3+ adresowana również do rodzinnych form pieczy zastępczej i placówek rodzinnych</p>	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. dobra współpraca pomiędzy pracownikami socjalnymi, wychowawcami placówek opiekuńczo-wychowawczych, asystentami rodziny i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej 2. oferta wsparcia naturalnych rodzin w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej 3. zwiększenie świadomości społeczności lokalnej dotyczącej wartości rodziny i promocja wartości rodzinnych 4. systematyczna poprawa warunków lokalowych placówek opiekuńczo-wychowawczych 5. poprawa sytuacji materialnej rodzin – wprowadzenie Programu Rodzina 500+ i Dobry Start 6. możliwość pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (programy MRPiPS, fundusze europejskie, sponsorzy) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. niewystarczająca liczba kandydatów do tworzenia zawodowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych i rodzin wspierających 2. przewlekłość postępowań przed sądem rodzinnym 3. praca w warunkach silnego stresu społecznego 4. wielopokoleniowe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej i postępująca degradacja wartości rodziny 5. brak rządowego programu wspierającego finansowo deinstytucjonalizację pieczy zastępczej (budowę małych placówek opiekuńczych)

6. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w ramach Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie miasta Płocka na lata 2019-2021

W ramach ww. Programu do zadań Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku będzie należało w szczególności:

1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
4. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
5. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
6. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
7. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
8. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
9. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
10. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
11. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
12. prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
13. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
14. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
15. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

16. organizowanie opieki nad dzieckiem w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka, okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
17. przedstawianie Prezydentowi Miasta Płocka i Radzie Miasta Płocka corocznego sprawozdania z efektów pracy.

7. Cele i zadania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie miasta Płocka na lata 2019 – 2021

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie miasta Płocka na lata 2019–2021 jest dalsze doskonalenie i rozwój funkcjonującego systemu pieczy zastępczej.

Cel główny Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie miasta Płocka na lata 2019 – 2021 będzie realizowany poprzez cele szczegółowe, w ramach których określono działania:

7.1. Doskonalenie funkcjonującego systemu rodzinnej pieczy zastępczej

1. Zwiększenie liczby osób objętych wsparciem i pomocą psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną.

W Ośrodku Rodzinnej Pieczy Zastępczej cyklicznie będą odbywać się grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, w trakcie których zostaną wymienione doświadczenia dotyczące rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych oraz spotkania dla dzieci i młodzieży przebywających w rodzinach zastępczych.

Ośrodek zapewni również rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

Dzięki doświadczeniu, wiedzy i kwalifikacji pracowników Ośrodka możliwe będzie również przeprowadzenie w krótkim czasie diagnozy psychologiczno - pedagogicznej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Utrzymanie obecnej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w następnych latach spowoduje, że każda nowo utworzona rodzina zastępcza będzie miała możliwość skorzystania z pomocy i wsparcia koordynatora i wykwalifikowanej kadry Ośrodka.

2. Udoskonalenie oceny środowiska, w którym ma być umieszczone dziecko.

W dalszym ciągu nadrzędnym celem będzie zmniejszenie prawdopodobieństwa rozwiązania rodziny zastępczej, co w każdym przypadku oznacza porażkę dorosłych i klęskę dzieci.

Należy mieć świadomość, że procedury dotyczące procesów społecznych nie są algorytmami, nie zwalnia to jednak z odpowiedzialności za stałe dążenie do zwiększania trafności dokonywanych ocen. Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej ma opracowany udoskonalony schemat oceny i opisu zastępczego środowiska rodzinnego. Uwzględnione w nim są elementy diagnozy narracyjnej oraz techniki określające funkcjonowanie całej struktury rodziny. Dzięki takim metodom będzie można przeanalizować problemy charakterystyczne dla danego środowiska pochodzenia dziecka oraz zaplanować działania zapobiegające sytuacjom kryzysowym.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej będzie także podejmował starania w celu pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych poprzez ofertę szkoleń kandydatów do pieczy zastępczej skierowanych do innych powiatów.

Sukces w pracy na rzecz dzieci nie ma racji bytu bez ścisłej współpracy instytucji pomocy społecznej. Codzienną koniecznością jest przekazywanie informacji, które mogą uchronić dzieci przed zagrożeniami, a także zwiększyć szanse dobrego funkcjonowania w dorosłości. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płocku udzieli wszelkich informacji na temat kandydatów na rodziców zastępczych przydatnych do dokonania prawidłowej diagnozy ich kwalifikacji i predyspozycji jako rodziców zastępczych, będących w posiadaniu tutejszego Ośrodka.

3. Poszerzenie współpracy z sądem i innymi jednostkami organizacyjnymi w ramach Rady ds. Rodzicielstwa Zastępczego.

Celem spotkań w ramach Rady ds. Rodzicielstwa Zastępczego pozostanie nadal:

- a) przedstawienie bieżącej sytuacji w pieczy zastępczej
  - liczby kandydatów ubiegających się o utworzenie rodzin zastępczych,
  - danych dotyczących prowadzonych szkoleń,
  - sytuacji dzieci zakwalifikowanych do różnych form pieczy zastępczej;
- b) omówienie sytuacji szczególnie trudnych i problemowych w celu zasięgnięcia opinii przedstawicieli różnych instytucji oraz szybkiej koordynacji podejmowanych działań.

Efektem posiedzeń Rady ds. Rodzicielstwa Zastępczego ma być dobra współpraca, zwłaszcza z placówkami oświatowymi i służby zdrowia, poprawa wymiany informacji i umożliwienie uzyskania lepszej orientacji w sytuacji dziecka i jego rodziny.

Nadal niewystarczająca jest współpraca z sądem. Częstsza wymiana informacji i uwzględnianie opinii pracowników merytorycznych mogłaby naprawić cykl podejmowania decyzji dotyczących dzieci, które pozostają w centrum naszych działań.

4. Współpraca z osobami pracującymi z rodziną biologiczną.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płocku będzie współpracował z koordynatorami Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku podejmując działania zmierzające przede wszystkim do powrotu dziecka do rodziny naturalnej. W przypadku braku możliwości powrotu dziecka pod opiekę rodziców naturalnych Ośrodek udzieli pomocy w nawiązaniu lub podtrzymaniu prawidłowych relacji pomiędzy rodziną zastępczą a naturalną.

Ważnym zadaniem jest przygotowanie rodziców osadzonych w zakładach karnych do spotkań z dziećmi po długotrwałej rozłące. W tym celu od 2016 roku organizowane są spotkania dyrektora Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej z osadzonymi na terenie zakładu karnego. Spotkania takie będą nadal sukcesywnie organizowane.

5. Współpraca z organizacjami kościelnymi i związkami wyznaniowymi.

Zgodnie z art. 40 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej korzystamy z pomocy osób duchownych w sprawach związanych z przygotowaniem do sakramentów (Chrzest, I Komunia Święta), gdy jest to zgodne z wolą rodziców biologicznych.

6. Rozwój działań związanych z odpowiedzialnym funkcjonowaniem w roli dorosłego.

Praca Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej dotyczy również pełnoletnich wychowanków. Opieka polega na doradztwie zawodowym, wsparciu w sytuacjach trudnych oraz pomocy przy tworzeniu i modyfikacji indywidualnych planów usamodzielnienia. W tym zakresie Ośrodek współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Płocku, który obejmuje procesem usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą rodzinną i instytucjonalną poprzez przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie się, zagospodarowanie, w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia.

Instytucje pomocy społecznej będą motywowały wychowanków między innymi do kształcenia i rozwoju osobistego, składania wniosków o przydział mieszkania z zasobów gminy lub fundacji a następnie jego utrzymania.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej będzie umożliwiał wychowankom zdobycie lub podniesienie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w wybranych przez nich kursach, spotkaniach z doradcą zawodowym, prawnikiem.

7. Działanie Stowarzyszenia Rodzin Zastępczych i Adopcyjnych.

Podstawowym celem tej organizacji jest wspieranie osób sprawujących pieczę zastępczą. Rozpoczęła się współpraca dotycząca poszukiwania kandydatów do tworzenia rodzin zastępczych i propagowania rodzicielstwa zastępczego. Poszukiwane są dalsze formy współdziałania na rzecz dzieci osieroconych społecznie.

8. Organizacja systemów wsparcia dla pracowników pieczy zastępczej.

Pracownicy pieczy zastępczej funkcjonują w warunkach dużego obciążenia psychicznego. Codziennością jest konfrontacja z drastycznymi sytuacjami przemocy wobec dzieci. Praca wymaga kontaktów z osobami uzależnionymi od alkoholu, niezrównoważonymi psychicznie, a także pozostającymi w konflikcie z prawem. Z tego powodu podejmowane działania wiążą się z ryzykiem agresji ze strony klientów, a nawet z zagrożeniem fizycznym. Stała kontrola emocjonalna a także presja społeczna i medialna to czynniki obciążające psychikę pracowników. Silnym stresem jest odpowiedzialność za osoby krzywdzone i bezradne, szczególnie za dzieci, które doznały krzywdy od własnych rodziców. Zobowiązania wynikające z tajemnicy zawodowej nie pozwalają na odreagowanie napięcia nawet w warunkach rodzinnych. Dlatego niezbędne jest „zapewnienie pomocy osobom niosącym pomoc” przez bezpłatne zajęcia sprzyjające relaksacji, takie jak: fitness, joga, a także zaoferowanie udziału w przedsięwzięciach kulturalnych - koncertach i spektaklach teatralnych.

Dbłość o stan zdrowia psychofizycznego pracowników pieczy zastępczej jest formą ochrony przed syndromem wypalenia zawodowego a co niemniej ważne, jest przejawem szacunku dla osób, które wydrukują swoją energię w pracy, narażają się na wyczerpanie, a co za tym idzie słabsze funkcjonowanie także w sytuacjach pozazawodowych.

Realizatorzy: Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płocku, kuratorzy Sądu Rejonowego.

7.2. Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej.

Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej będzie realizowany poprzez:

1. Pozyskiwanie kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.
2. Tworzenie rodzin zastępczych dla dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
3. Zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych dla dzieci o szczególnych potrzebach.
4. Utworzenie rodzinnych domów dziecka.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej będzie pozyskiwał kandydatów do pełnienia funkcji rodzicielstwa zastępczego prowadząc na szeroką skalę kampanie, m.in. w mediach, prasie, placówkach oświatowych, placówkach służby zdrowia i kościołach. Udoskonalona zostanie ulotka propagująca rodzicielstwo zastępcze. Następnie dokonana zostanie weryfikacja kandydatów pod względem spełniania przesłanek stawianych przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Spełniający przesłanki kandydaci przejdą szkolenie uzyskując kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przygotowuje projekty umów dla zawodowych rodzin zastępczych oraz dla osób prowadzących rodzinny dom dziecka.

Realizując postanowienia sądu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej będzie umieszczał dzieci w nowo utworzonych rodzinach zastępczych lub rodzinnym domu dziecka i wypłacał wynagrodzenia oraz przyznawał należne świadczenia pieniężne.

W imieniu Prezydenta Miasta Płocka Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sprawować będzie bieżącą kontrolę nad funkcjonowaniem rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka poprzez, m.in. niezapowiedziane wizyty, kontrole wydatkowania środków przyznanych na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych dzieci.

Realizatorzy: Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płocku, Urząd Miasta Płocka.

7.3. Doskonalenie funkcjonującego systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej i dążenie do jego deinstytucjonalizacji.

1. Podniesienie jakości opieki i wychowania świadczonej przez placówki opiekuńczo - wychowawcze:

- prowadzenie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych różnorodnych form pracy z dzieckiem i rodziną oraz realizacja programów: korekcyjnych, kompensacyjnych, reedukacyjnych, wyrównawczych, profilaktycznych, socjoterapeutycznych, terapii rodzinnej;
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny, prowadzenie przez edukatorów zewnętrznych programów profilaktycznych i terapeutycznych;
- wypracowanie skutecznego modelu współpracy placówek opiekuńczo-wychowawczych z asystentami rodziny i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w celu podejmowania wszelkich możliwych działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny;

- rozwój wolontariatu na rzecz dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- podnoszenie wiedzy i kompetencji pracowników placówek poprzez organizowanie szkoleń dla kadry pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie wprowadzenia nowoczesnych, specjalistycznych i dostosowanych do zachodzących zmian form pracy z dzieckiem i rodziną, zgodnie z potrzebami danej placówki.

2. Dostosowanie do potrzeb bazy lokalowej placówek opiekuńczo-wychowawczych poprzez wykorzystanie posiadanych zasobów lokalowych.

W celu utrzymania odpowiedniego stanu infrastruktury użytkowanej przez placówki opiekuńczo-wychowawcze niezbędne jest wykonanie bieżących remontów pomieszczeń użytkowanych przez dzieci oraz bieżące doposażenie ich w niezbędne meble i sprzęty celem podnoszenia komfortu życia dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Niezbędne jest wykonanie generalnego remontu budynku przy ulicy Mościckiego 6 w celu jego przystosowania do funkcjonowania w tym miejscu Placówki Socjalizacyjnej z liczbą miejsc 14.

W placówkach Ośrodka Opiekuńczo-Wychowawczego niezbędne jest doposażenie dzieci w nowy sprzęt komputerowy i multimedialny, który wykorzystywany byłby do zdobywania nowych umiejętności i poszerzania wiedzy.

3. Dostosowanie form opieki instytucjonalnej do potrzeb środowiska poprzez deinstytucjonalizację placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego i socjalizacyjnego od 1 stycznia 2013 roku nie dłużej jednak niż do 31 grudnia 2020 roku nie może być wyższa niż 30. Po 1 stycznia 2021 roku, w jednej placówce będzie mogło przebywać nie więcej niż 14 dzieci.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego i interwencyjnego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo - wychowawczej jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

Przedstawione wyżej uregulowania prawne wymuszają dostosowanie do standardów placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Płocka, w terminach określonych w ustawie.

Od maja 2019 roku w ramach Ośrodka Opiekuńczo – Wychowawczy będą funkcjonowały trzy placówki, dysponujące łącznie 56 miejscami, w tym:

- Placówka Interwencyjna przy ul. Mościckiego 27 z 14 miejscami,
- Placówka Socjalizacyjna przy ul. Mościckiego 6 z 28 miejscami,
- Placówka Socjalizacyjna Nr 2 przy ul. Południowej 13 z 14 miejscami (nowy budynek).

W 2020 roku planowana jest modernizacja i rozbudowa budynku przy ul. Kalinowej 80 z przeznaczeniem na uruchomienie w tym miejscu kolejnej 14-osobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Planuje się tam

utworzenie Placówki Socjalizacyjnej w celu przeniesienia 14 dzieci z Placówki Socjalizacyjnej, z budynku przy ul. Mościckiego 6, tak aby do końca 31 grudnia 2020 roku placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone przez Gminę-Miasto Płock spełniały ustawowe standardy w zakresie liczby miejsc.

W ramach deinstytucjonalizacji planuje się stopniowe ograniczanie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rodzinnych form pieczy zastępczej.

W związku z tym, w 2019 roku planowana jest likwidacja Rodzinnego Domu Dziecka Nr 1 przy ul. Wypiańskiego 26 i Rodzinnego Domu Dziecka Nr 3 przy ul. Kalinowej 80. W miejsce placówek - instytucji prowadzonych w formie jednostek budżetowych mają być prowadzone rodzinne domy dziecka w formie rodzinnej pieczy zastępczej.

W najbliższym okresie 3 lat należy na bieżąco monitorować zachodzące procesy w zapotrzebowaniu na miejsca w instytucjonalnej pieczy zastępczej w celu wprowadzania dostosowywania ich organizacji oraz liczby miejsc do potrzeb środowiska.

4. Ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- prowadzenie systematycznej współpracy z rodzicami biologicznymi dzieci przebywających w placówkach celem powrotu dziecka do rodziny;
- prowadzenie poradnictwa rodzinnego, porad psychologicznych, socjalnych, pedagogicznych celem podnoszenia świadomości rodzin i ich kompetencji wychowawczych;
- współpraca z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi na rzecz podejmowania działań mających na celu powrót dzieci do rodzin naturalnych;
- rozwijanie współpracy placówek z instytucjami i organizacjami pozarządowymi celem udzielania pomocy rodzicom i wychowankom;
- współpraca z innymi jednostkami organizacyjnymi pieczy zastępczej, celem umieszczania dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

5. Wsparcie pełnoletnich wychowanków przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w ich procesie usamodzielnienia:

- pomoc w przełamywaniu lęków i obaw przed zmieniającą się sytuacją życiową wychowanków;
- praca nad zmianą postaw usamodzielnianych wychowanków, poszukiwanie perspektyw nowego życia, innego od modelu życia ich rodziców;
- wczesne przygotowywanie wychowanków do usamodzielnienia poprzez kontynuowanie programów usamodzielnienia poczynając od 16 roku życia;
- wsparcie wychowanków w doskonaleniu umiejętności prospołecznych oraz aktywnym poruszaniu się na rynku pracy przez kontynuowanie współpracy z Ochotniczym Hufcem Pracy i Miejskim Urzędem Pracy;
- pomoc w uzyskaniu mieszkań dla usamodzielnianych wychowanków (mieszkania chronione, socjalne, kwatery prywatne), tworzenie indywidualnego programu usamodzielnienia, przygotowanie i składanie dokumentów w odpowiednich instytucjach.

Realizatorzy: placówki opiekuńczo-wychowawcze przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Płocku i Ośrodkiem Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku oraz Urząd Miasta Płocka.

7.4. Promocja systemu pieczy zastępczej.

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej i pozyskiwanie kandydatów do ich prowadzenia jest zadaniem trudnym i długotrwałym, wymagającym licznych zabiegów dotarcia do osób, które chciałyby stworzyć rodzinę dla dzieci pozbawionych opieki rodziców naturalnych. Wymaga również zaprezentowania społeczności lokalnej pozytywnego wizerunku opieki zastępczej i działań ukierunkowanych na zmianę postaw wobec dzieci wychowujących się w różnych formach pieczy zastępczej.

1. Edukacja mieszkańców Płocka na temat możliwości indywidualnej pomocy dzieciom wychowywanym poza rodziną.

Stereotyp „wychowanka placówki” lub „rodziny zastępczej” budzi w odbiorze społecznym negatywne skojarzenia. Ten fakt dodatkowo obniża samoocenę dzieci przebywających w pieczy zastępczej i powoduje problemy z budowaniem poczucia tożsamości. Należy podejmować starania, aby mieszkańcy Płocka mieli większą świadomość zakresu sieroctwa społecznego, a także by odczuli indywidualną współodpowiedzialność za dzieci, które bez własnej winy znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Dość powszechna jest chęć pomocy w czasie tak szczególnym jak okres Bożego Narodzenia lub Dzień Dziecka. Wciąż jednak niewystarczająca jest gotowość codziennej otwartości na problemy dzieci pozbawionych prawidłowego wzoru rodziny. Właściwą drogą do poprawy tej sytuacji będzie publikowanie w lokalnej prasie artykułów oraz emitowanie w rozgłośniach radiowych audycji dotyczących potrzeb wychowanków pieczy zastępczej i możliwości nawiązania z nimi kontaktu. Ponadto została nawiązana współpraca z przedstawicielami portalu Info Płock TV w celu przygotowania audycji propagującej opiekę nad dziećmi wychowywanymi poza rodziną.

2. Promocja rodzinnego systemu pieczy zastępczej w różnych środowiskach

W ramach działań promujących rodzinną pieczę zastępczą przewiduje się:

- organizację spotkań informacyjnych z pracownikami żłobków, przedszkoli i szkół na temat dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- udział pracowników Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w radach pedagogicznych organizowanych w różnych typach szkół;
- zorganizowanie szkolenia dla psychologów i pedagogów szkolnych – postępowanie wychowawcze i edukacyjne skierowane na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej;
- zorganizowanie kampanii informacyjnej i promującej zastępcze rodzicielstwo:
  - ✗ audycje w mediach, artykuły prasowe, ulotki,
  - ✗ zorganizowanie kampanii informacyjnej i promującej zastępcze rodzicielstwo,
  - ✗ pikniki integracyjne (w kolejnych latach).

Realizatorzy: Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płocku przy współpracy z Wydziałem Wspierania Inicjatyw Społecznych i Wydziałem Edukacji i Kultury Urzędu Miasta Płocka.

8. Limity rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie określa limitu rodzinnych form pieczy zastępczej. Biorąc pod uwagę przede wszystkim dobro dzieci pozbawionych opieki rodziców biologicznych, należy limit ten dostosować do potrzeb (możliwości) zapewnienia profesjonalnej opieki, jak również do możliwości finansowych Gminy- Miasto Płock.

Tabela nr 11. Limity rodzinnych form pieczy zastępczej na lata 2019- 2021

Typ rodziny	Lata		
	2019	2020	2021
Rodzina zastępcza zawodowa	5	7	7
Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	2	3	4
Rodzina zastępcza niezawodowa przekształcona w rodzinę zastępczą zawodową	1	2	2
Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	1	2	2
Rodzinny dom dziecka	3	4	5

W związku ze zmianą klasyfikacji rodzin zastępczych i określeniem maksymalnej liczby dzieci w poszczególnych typach rodzin, a także obligatoryjny obowiązek zawierania przez Prezydenta Miasta Płocka umów z rodzinami zastępczymi niezawodowymi posiadającymi ponad 3-letnie doświadczenie w ramach ww. limitów, uwzględniona została konieczność przekształcenia obecnie funkcjonujących rodzin niezawodowych w rodziny zawodowe, w przypadku złożenia przez te rodziny stosownego wniosku.

Jednocześnie należy podkreślić, że założone limity mogą ulec zmianie w zależności od aktualnych potrzeb, zmieniającej się sytuacji oraz posiadanych środków finansowych.

Planowane wydatkowanie środków finansowych na rodzinną pieczę zastępczą w latach 2019-2021 przedstawia tabela nr 12.

Tabela nr 12. Planowana liczba rodzinnych form pieczy zastępczej wraz z planowanymi wydatkami budżetu miasta Płocka na lata 2019-2021.

Typ rodziny	Planowane wydatki (wynagrodzenia i świadczenia)					
	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Wydatki w zł	Liczba rodzin	Wydatki w zł	Liczba rodzin	Wydatki w zł
Rodzina zastępcza spokrewniona	110	980 000	112	1 010 000	115	1 010 000
Rodzina zastępcza niezawodowa	34	486 000	35	498 000	35	498 000
Rodzina zastępcza zawodowa	7	600 000	10	900 800	11	900 800
Rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	56 400	1	57 800	1	58 800
Rodzina zastępcza specjalistyczna	1	63 200	2	125 400	2	127 400
Rodzinny dom dziecka	3	746 000	4	847 320	5	992 640
Razem	156	2 931 600	164	3 439 320	169	3 587 640

9. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie miasta Płocka na lata 2019 – 2021 będą środki finansowe pochodzące z:

- 1) budżetu miasta Płocka – zadania własne powiatu;
- 2) budżetu państwa pozyskane w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej oraz w formie innych dotacji celowych na dofinansowanie zadań własnych powiatu z zakresu pieczy zastępczej;
- 3) budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie Płocka, na podstawie porozumień;
- 4) z odpłatności rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 5) innych źródeł, m.in. funduszy europejskich, sponsorów, itp.

10. Realizatorzy programu

- 1) Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Płocku,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płocku,
- 3) Urząd Miasta Płocka,
- 4) placówki opiekuńczo-wychowawcze.